

بررسی میزان پایداری اجزاء سود در دیدگاه مبانی اقتصادی با محاسبه ضریب حساسیت هر صنعت و مقایسه آن با میزان پایداری اجزاء سود در مبانی حسابداری

فرشاد سبزی‌پور^۱، علی صیادی‌سومار^{۲*}، حدیث نظریبگی‌دهبالایی^۳، رسمیه رادمهر^۴

چکیده

سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان و دیگر استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی همواره برای نیل به اهداف خود به دنبال پیش‌بینی سود می‌باشند از همین رو به دنبال درک این مسئله هستند، که کدام یک از اجزاء سود بر پیش‌بینی سود تأثیر گذارتر و پایدارتر است. در پژوهش حاضر به بررسی میزان پایداری اجزاء سود از دیدگاه مبانی اقتصادی شامل سود سیستماتیک و سود غیر سیستماتیک و مقایسه آن با مبانی حسابداری شامل سود نقدی و سود تعهدی در بازه زمانی ۸ ساله بین سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران (طبقه‌بندی شده در ۱۳ صنعت و مشتمل بر ۱۰۰۰ سال-شرکت) پرداخته شده است. با بررسی داده‌ها و تجزیه و تحلیل مدل رگرسیونی پژوهش نتایج فرضیه اول حاکی از آن است که، بر اساس مبانی اقتصادی، سود سیستماتیک از سود غیرسیستماتیک پایدارتر است. همچنین نتایج حاصل از فرضیه دوم نشان می‌دهد که بر اساس مبانی حسابداری، سود نقدی از سود تعهدی پایدارتر است. نتایج حاصل از آزمون اضافی بر اساس رگرسیون سالانه بیانگر این موضوع است که اجزاء سود در مبانی اقتصادی از اجزاء سود در مبانی حسابداری پایدارتر است بعبارت دیگر سودهای ناشی از عوامل کلی اقتصاد (سود سیستماتیک) بیشترین پایداری و جزء تعهدی سود کمترین پایداری را دارد. همچنین صنعت کانی‌های فلزی، کاشی و سرامیک، مواد شیمیایی و کانی‌های غیرفلزی بیشترین ضریب حساسیت را نسبت به عوامل کلی اقتصاد دارند.

واژه‌های کلیدی: پایداری سود، اجزای نقدی، اجزای تعهدی، سود سیستماتیک، سود غیر سیستماتیک.

۱. دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه تربیت مدرس، تهران
۲. دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد اسلامی علوم و تحقیقات، تهران
۳. کارشناسی‌ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ایلام
۴. کارشناسی مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ایلام

تاریخ دریافت مقاله: ۹۶/۱۱/۱۸

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۷/۶/۹

نویسنده مسئول: علی صیادی‌سومار

Ali69.ilam.ac@gmail.com

۱. مقدمه

موضوع کیفیت سود توجه بسیاری از سرمایه‌گذاران و محققان را به خود جلب کرده است. کیفیت سود موضوعی است که در سال‌های اخیر به کانون توجه در ارزیابی عملکرد مالی شرکت‌ها تبدیل شده است. تعیین کیفیت اطلاعات حسابداری و نتایج حاصل از آن، مورد علاقه سرمایه‌گذاران، مدیران، قانون‌گذاران و تدوین‌کنندگان استانداردها است. تحلیل‌گران مالی، مدیران و سرمایه‌گذاران در سال‌های اخیر به گزارش سود آوری شرکت‌ها توجه زیادی داشته‌اند. مدیران علاقه‌مند به حفظ رشد سود هستند زیرا، پاداش آنان اغلب به سود شرکت وابسته است. در طول سه دهه اخیر بحث کیفیت سود مورد توجه خاص پژوهشگران قرار گرفته و تلاش بر این بوده است که با دست یافتن به یک روش منطقی و معتبر، کیفیت سود مورد ارزیابی قرار گرفته و عوامل تأثیرگذار بر آن شناسایی شود (بهاتاچاریا و همکاران، ۲۰۱۳). ارقام سود از طریق انتخاب‌های مدیران و حسابداران بین اصول پذیرفته‌شده حسابداری و قضاوت‌های شخصی مدیران در مورد رویه‌های به کارگرفته شده برای ثبت اطلاعات حسابداری تحت تأثیر قرار می‌گیرد. گاهی اوقات مدیریت بنگاه اقتصادی از انتخاب‌های حسابداری برای دستکاری سودها و گمراه کردن کاربران بهره می‌گیرد و با این کار کیفیت سود گزارش شده را به حداقل می‌رساند. پایداری سود از اجزا کیفیت سود می‌باشد و با توجه به اینکه در نهایت کیفیت سود بالاتر منجر افزایش کارایی بازار می‌گردد، اندازه‌گیری پایداری سود کمک شایانی به ذینفعان فعلی و بالقوه شرکت در اتخاذ تصمیم بخردانه دارد (اسکات، ۱۹۳۱). سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان و دیگر استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی همواره برای نیل به اهداف خود به دنبال پیش‌بینی سود می‌باشند. از همین رو به دنبال دانستن این مسئله هستند که کدام یک از اجزا سود بر پیش‌بینی سود تأثیرگذارتر و پایدارتر است. این ذینفعان به دنبال دانستن این موضوع می‌باشند که کدام یک از اجزا سود بیشترین پایداری را دارد و می‌توان با تکیه بر آن و پیش‌بینی سود آتی، به طرح‌ریزی اهداف آتی خود بپردازند. مدل‌های ارزش‌گذاری حقوق صاحبان سهام، مانند رویکرد گزینه واقعی، جریان‌های نقدی تنزیل شده، و مدل ارزیابی اولسن، به شدت وابسته به پیش‌بینی سود به عنوان ارزیابی پایداری سود است (فرانسیس و لافوندوالسون، ۲۰۰۴). پایداری سود به معنی تکرارپذیری (استمرار) سود جاری است. هرچه پایداری سود بیشتر باشد، یعنی شرکت توان بیشتری برای حفظ سودهای جاری دارد و فرض می‌شود کیفیت سود شرکت نیز بالاتر است. عوامل مختلفی ممکن است بر نوسانات سود تأثیرگذار باشند، اما دو دلیل اصلی نوسانات سود که مبتنی بر پژوهش‌های انجام شده می‌باشد عبارتند از: عوامل اقتصادی و نحوه عمل حسابداری (دیچو و تانگ، ۲۰۰۹). پژوهش‌های پیشین به بررسی میزان پایداری اجزاء نقدی و تعهدی سود

با سایر متغیرهای پرداخته‌اند لیکن با توجه به پایداری سود در مبانی حسابداری با ذهنیت‌گرایی و قضاوت بیشتری همراه است، لذا لزوم توجه به پایداری سود از منظر اقتصاد (بازار) احساس می‌شود، و از طرف دیگر نظر به اینکه در اقتصاد، عوامل بنیادین زیادی بر سود شرکت‌ها تأثیرگذارند، لذا تفکیک پایداری سود از منظر بازار اطلاعات مربوطتری در اختیار استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی شرکت‌ها قرار می‌دهد.

در ادامه این پژوهش پس از بررسی مبانی نظری و بیان پیشینه پژوهش، فرضیه‌های پژوهش ارائه می‌شود. سپس روش‌شناسی و مدل پژوهش مورد بحث قرار می‌گیرد و در نهایت نیز به تجزیه و تحلیل یافته‌ها و بحث و نتیجه‌گیری پرداخته می‌شود.

۲. مبانی نظری پژوهش

سرمایه‌گذاران ارکان اصلی بازارها و نهادهای مالی به شمار می‌روند و همواره در پی اطلاعاتی هستند که با استفاده از آن‌ها تصمیم‌های مناسبی اتخاذ کنند. لازمه تصمیم‌گیری مناسب، دسترسی به اطلاعات مربوط و قابل اتکا است. شرکت‌های با کیفیت سود پایین‌تر در دوره‌های پس از گزارشگری سود، دچار افت بازدهی می‌شوند؛ زیرا سرمایه‌گذاران به مسئله کیفیت سود پایین شرکت‌ها پی می‌برند و قیمت سهام را متناسب با آن تعدیل می‌کنند (لی و همکاران، ۲۰۱۱). در واقع کیفیت اطلاعات حسابداری میزان دقت گزارشگری مالی در بیان اطلاعات حسابداری و عملیات شرکت، به ویژه جریان‌های نقدی مورد انتظار می‌باشد که به منظور آگاهی سرمایه‌گذاران ارایه می‌شود. اطلاعات حسابداری منبع مهم و سودمندی برای تصمیم‌گیری گروه‌های طرف قرارداد و همچنین منبع اصلی در ارزیابی و وظیفه‌مباشرت مدیران محسوب می‌شود. اطلاعات حسابداری با کیفیت بالا می‌تواند منجر به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری از طریق کاهش عدم تقارن اطلاعاتی گردد که این عدم تقارن اطلاعاتی در صورت وجود، می‌تواند مشکلات اقتصادی همچون مخاطرات اخلاقی و گزینش نادرست را به همراه داشته باشد (گایو و راپوسو، ۲۰۱۱).

پایداری سود یکی از شاخص‌های مهم سود است و از دیدگاه سرمایه‌گذاران، سودی که پایداری بیشتری دارد، سود با کیفیت تعریف می‌شود؛ زیرا در مدل‌های ارزشیابی و پیش‌بینی، از سود پایدار می‌توان بیشتر بهره برد (تامی، ۲۰۱۲). بیور و همکاران (۱۹۸۰) نخستین افرادی بودند که در زمینه پایداری سود مطالعه کردند و از نظر تجربی به ارزش اوراق بهادار پرداختند. آن‌ها از نظریه سود تحریف نشده (سود پایدار) برای پیش‌بینی سودهای مورد انتظار آتی استفاده کردند و سودهای پایدار مورد انتظار را به مدل تعادلی اوراق بهادار پیوند دادند. در بسیاری از مطالعات، به

بررسی ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری پرداخته شده است. مطالعاتی نیز در ایالات متحده نشان می‌دهد که اطلاعات سود حسابداری ارزش کمتری دارد (فرانسیس و اسکپیر، ۱۹۹۹ و لو و زوارین، ۱۹۹۹). همچنین مطالعاتی نشان می‌دهد که سود دوره رونق نسبت به دوره رکود پایداری بیشتری دارد (تامی، ۲۰۱۲).

● پایداری سود

پایداری سود به معنای تکرارپذیری (استمرار) سود جاری است. پایداری سود از اجزا کیفیت سود می‌باشد و با توجه به این که در نهایت کیفیت سود بالاتر منجر افزایش کارایی بازار می‌گردد، اندازه‌گیری پایداری سود کمک شایانی به ذینفعان فعلی و بالقوه شرکت در اتخاذ تصمیم بخرنده دارد (اسکات، ۱۹۳۱). سرمایه‌گذاران در پیش‌بینی سودهای آتی و جریان‌های نقدی مورد انتظار خود به بخش پایدار سود بیشتر از بخش ناپایدار سود اهمیت می‌دهند (بیات و همکاران، ۱۳۹۴). مفاهیم مربوط به سود و پایداری سود تحت تأثیر دو دسته عوامل کلی قرار می‌گیرد. اول عوامل اقتصادی شامل ویژگی‌های مربوط به صنعت و خاص شرکت از یک سو و دوم عوامل حسابداری شامل ماهیت نقدی و تعهدی بودن سود از سوی دیگر است (اسلوان، ۱۹۹۶؛ هوی و همکاران، ۲۰۱۶).

از آنجا که تعیین جزء تعهدی سود بیش از جزء نقدی آن متضمن ذهنیت است؛ بنابراین، ادعا می‌شود که کیفیت جزء تعهدی سود کمتر از جزء نقدی آن است. (بوبری، ۲۰۱۲). از طرفی محیطی که شرکت در آن فعالیت می‌کند می‌تواند اثر مثبت و منفی روی سود و کیفیت سود داشته باشد زیرا وضعیت مالی، گردش دارایی‌ها و سودآوری شرکت‌ها متأثر از محیط فعالیت آنان است. (والن و همکاران، ۲۰۱۴).

● عناصر سود

عناصر سود را می‌توان با توجه به خواستگاه تئوری آن‌ها به دو دیدگاه اقتصادی و حسابداری تقسیم‌بندی کرد:

الف) عناصر سود از دیدگاه بازار (اقتصادی)

در تحلیل فعالان بازار سرمایه، تحلیل صنعت یکی از معیارهای مهم در تحلیل عملکرد شرکت است. طبق تئوری‌های اقتصادی عملکرد واحدهای تجاری متأثر از دو دسته ویژگی‌اند: یکی ویژگی‌های شرکتی (مانند نحوه مدیریت، بازار یابی، کیفیت محصولات و...) و دیگری عوامل کلان صنعت و بازار (مانند فناوری تولید، محیط قانونی، سلیقه مشتریان و...). لذا از دیدگاه اقتصادی سود شرکت متأثر از عملکرد صنعت و عملکرد خاص شرکت است (هوی و همکاران، ۲۰۱۳). عملکرد شرکت با متوسط عملکرد صنعت مقایسه می‌شود، عملکرد یک صنعت به

عملکرد تک تک شرکت‌های عضو صنعت وابسته است که برای شرکت‌ها غیرقابل کنترل و تغییرناپذیر است که از آن به عنوان سود سیستماتیک یاد می‌شود و از طرفی، عملکرد خاص شرکت ناشی از روند عادی شرکت و منشاء داخلی دارد که در کنترل شرکت است و قابلیت تغییرپذیری دارد که مصداق مفهوم سود غیر سیستماتیک است و از تفاوت سود شرکت از میانگین سود صنعت محاسبه می‌شود (هوی و همکاران، ۲۰۱۶). همچنین از منظر تئوری‌های اقتصادی، تغییرپذیری ویژگی‌های شرکت در طول زمان بیشتر از تغییرپذیری ویژگی‌های صنعت است لذا اثر شوک‌های تجاری روی سود صنعت کمتر اثر آن روی سود خاص شرکت است، پس سود سیستماتیک از سود غیرسیستماتیک پایدارتر است (سانگ و همکاران، ۲۰۱۵).

* سود سیستماتیک

مفهوم سیستماتیک، تا بدین روز عمدتاً در مورد ریسک به کار رفته است و بدین گونه توضیح داده می‌شود: تغییرپذیری در بازده کلی اوراق بهادار که مستقیماً به تغییرات بازار یا اقتصاد بستگی دارد، ریسک سیستماتیک یا ریسک بازار گفته می‌شود، ریسک سیستماتیک ریسک غیر قابل کنترل بوده و کاهش پذیر نیست. این ریسک شامل ریسک‌های تورم، بازار و نرخ بهره است (تهرانی، ۱۳۸۹).

مطالعات مگی (۱۹۷۴) نشان داد که بخش قابل توجهی از تغییرات سود شرکت، توسط اخبار صنعت قابل توضیح است. لو (۱۹۸۳) ارتباط قابل توجهی بین پایداری سود و ویژگی‌های اقتصادی، شامل نوع تولید و رقابت صنعت یافت. بازل و گالی (۱۹۸۷) معتقدند رشد یک صنعت بر عملکرد تک تک شرکت‌های عضو صنعت تأثیرگذار است. سود خاص صنعت تحت تأثیر ویژگی‌های صنعت نظیر سلیقه مشتری، تکنولوژی تولید و مقررات زیست محیطی قرار می‌گیرد (هوی و همکاران، ۲۰۱۶). اگر تعریف سیستماتیک را در مورد سود و در سطح شرکت انجام بدهیم به این نتیجه می‌رسیم که سودهای ناشی از روند کلی صنعت را باید سودهای سیستماتیک بنامیم. به عبارت دیگر سود سیستماتیک، میانگین سود خاص شرکت‌های فعال در آن صنعت است. (هوی و همکاران، ۲۰۱۶)

* سود غیر سیستماتیک

مشابه با مفهوم سیستماتیک، مفهوم غیر سیستماتیک نیز عمدتاً در مورد ریسک به کار رفته است. ریسک غیر سیستماتیک، ریسک قابل کنترل یا ریسک کاهش‌پذیر، آن قسمت از تغییرپذیری در بازده کلی اوراق بهادار که به تغییرپذیری کلی بازار بستگی ندارد گفته می‌شود این ریسک قابل کنترل بوده و کاهش‌پذیر است و با ایجاد تنوع می‌توان این نوع ریسک را کاهش داد (تهرانی، ۱۳۸۹).

سود خاص شرکت تحت تأثیر عواملی نظیر نوع مالکیت، اندازه و عمر شرکت، منابع مالی شرکت، مدیریت شرکت و سایر ویژگی‌ها قرار می‌گیرد (گیولی و همکاران، ۲۰۱۰). حال اگر تعریف غیرسیستماتیک را در مورد سود و در سطح شرکت انجام دهیم به این نتیجه می‌رسیم که سودهایی که ناشی از روند عادی شرکت باشند و منشاء آن از داخل شرکت باشد، سود غیرسیستماتیک می‌نامیم. لذا سود غیرسیستماتیک، انحراف سود گزارش شده شرکت از سود سیستماتیک (سود خاص صنعتی که شرکت در آن فعالیت می‌کند)، تعریف می‌شود (هوی و همکاران، ۲۰۱۶).

از آنجایی که تغییرپذیری ویژگی‌های شرکت در طول زمان بیشتر از تغییرپذیری ویژگی‌های صنعت است لذا این تغییرپذیری می‌تواند منجر به کاهش پایداری سود خاص شرکت نسبت به سود خاص صنعت شود لذا انتظار می‌رود سود سیستماتیک پایدارتر از سود غیرسیستماتیک است. (گیولی و همکاران، ۲۰۱۰).

(ب) عناصر سود از دیدگاه حسابداری

سود حسابداری گزارش شده در صورت‌های که بر مبنای تعهدی شناسایی می‌شود، به دو جزء نقدی و تعهدی قابل تفکیک است. مطالعات پیشین، اهمیت تحلیل اجزای تعهدی و نقدی سود را در پیش‌بینی سود، مورد تأیید قرار می‌دهد (بوبکری، ۲۰۱۲). بارث و همکاران (۲۰۰۴) به بررسی این موضوع پرداختند که تفکیک سود حسابداری تا چه اندازه به پیش‌بینی سود غیر عادی کمک می‌کند و تغییرات ارزش بازار سهام عادی را توضیح می‌دهد. نتایج پژوهش نشان داد که تفکیک سود به دو بخش تعهدی و نقدی موجب کاهش خطای پیش‌بینی ارزش بازار سهام می‌شود.

*سود نقدی

ویلیام واتر یک دیدگاه نظری ارائه داد که در آن به جای آن که شخصیت اعم از حقیقی یا حقوقی محور حسابداری قرار گیرد، فعالیت‌ها یا عملیات، کانون توجه و محور حسابداری است. تئوری مالکانه از منظر مالکیت و تئوری شخصیت از منظر شرکت به محور حسابداری می‌نگرد، در حالی که به اعتقاد واتر شخصیت بخشی به واحد حسابداری یا گزارشگری به نارسایی‌هایی در تفاسیر و روش‌های ارزش‌گذاری منجر می‌شود (باباجانی، ۱۳۸۸).

اسلوان به نقل از برنستین (۱۹۹۳) بیان می‌کند که جریان‌ات نقدی عملیاتی به عنوان اندازه‌گیری عملکرد نسبت به رقم سود خالص کمتر در معرض تحریف قرار دارد. مسئله به خاطر سیستم تعهدی می‌باشد، سیستمی که رقم سود را متکی بر ارقام تعهدی، تخصیص‌ها، ارزیابی‌ها و همه آنچه در تعیین آن‌ها درجه بالایی از قضاوت و ذهنیت وجود دارد، تعیین می‌کند. به همین

دلیل است که تحلیلگران ترجیح می‌دهند از جریان وجوه نقد عملیاتی به عنوان رقمی برای بررسی کیفیت سود خالص استفاده کنند. عده بسیاری از تحلیلگران معتقدند که نسبت بالای جریان‌ات نقد عملیاتی در سود خالص دلیل بر کیفیت بالای سود است به عبارت دیگر یک شرکت با سود خالصی که بخش کمتری از آن را جریان‌ات نقد عملیاتی تشکیل می‌دهد احتمال اعمال نظر بیشتری به دلیل وجود ارقام تعهدی بالاتر که لزوم بر قضاوت شخصی را گسترده می‌کند، در آن است. سود نقدی به آن قسمت از سود که به صورت نقدی طی عملیات جاری شرکت می‌باشد، گویند.

* سود تعهدی

حسابداری تعهدی مبنایی برای شناسایی و ثبت آثار مالی معاملات، عملیات و رویدادهای مالی بر عناصر معادله حسابداری در زمان یا دوره وقوع آن‌ها است. صرفنظر از آن که با پرداخت یا دریافت وجه نقد توأم باشد یا نباشد. به کارگیری مبنای تعهدی در حسابداری، اطلاعاتی را درباره دارایی-ها، سرمایه و اجزای متشکله سود فراهم می‌آورد که وضعیت مالی و نتایج عملیات یک واحد انتفاعی را در مقایسه با ارائه اطلاعات مربوط به دریافت‌ها و پرداخت‌های نقدی دوره‌های مختلف، بهتر نشان می‌دهد (مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی، ۱۳۷۶).

ارقام تعهدی که حاصل رویدادهای مالی واحدهای تجاری هستند، زمانی شناسایی می‌شوند که مقدار آن‌ها قابل اندازه‌گیری باشد. اگر نتوان مقداری برای آن‌ها تعیین کرد، قلم تعهدی شناسایی نمی‌شود. علاوه بر این ارقام تعهدی مزبور باید از عهده آزمون مربوط به اعتماد و معتبر بودن برآید. حذف قلم تعهدی که دارای شرایط لازم برای شناسایی است موجب خواهد شد که مسئله فید بودن و صداقت اطلاعات مالی خدشه‌دار شود. ریچاردسون و همکاران (۲۰۰۴) بر این باورند ارقام تعهدی همواره در معرض قضاوت‌های شخصی و ذهنی افراد اندازه‌گیر قرار دارند که باعث خطا و اشتباهات عمدی و سهوی در اندازه‌گیری آن‌ها می‌شود. این امر را می‌توان ناشی از دو علت زیر دانست:

اول: بر اساس اصول حسابداری، بسیاری از ارقام تعهدی مربوط به منافع اقتصادی را به علت نداشتن قابلیت اتکای کافی نمی‌توان شناسایی و گزارش کرد.

دوم: اقلامی هم که بر مبنای اصول حسابداری تهیه گزارش می‌شوند با خطا توأم هستند. ارقام تعهدی سود، به آن قسمت از سود خالص که جزء قسمت نقدی سود شناسایی نگردند، گویند.

بر اساس مطالعات اسلوان (۱۹۹۶) عملکرد سودهای قابل انتساب به جزء تعهدی سود از ثبات کمتری نسبت به جزء نقدی برخوردار است. اما ارقام تعهدی نسبت به جریان‌های نقدی عملیاتی دارای محتوای اطلاعاتی بیشتری است.

۳. پیشینه تحقیق

کومندی و لپ (۱۹۸۷) برای اولین بار تعیین کردند که میزان اندازه رابطه بین بازده سهام و سود به پایداری سود بستگی دارد پس در تعیین مقدار بازده سهام پایداری سود نقش مهمی را ایفا می‌کند. اسلوان (۱۹۹۶) برای اولین بار با تقسیم کردن سود به ارقام تعهدی و جریان نقد عملیاتی به بررسی پایداری این ارقام پرداخت و به این نتیجه رسید که اجزای تعهدی سود پایداری بسیار کمتری نسبت به اجزای نقدی دارند. پتمن و ژانگ (۲۰۰۲) کیفیت سود را توانایی سود در نشان دادن عایدات آینده تعریف می‌کنند که تمام این تعاریف بر پایداری سود به عنوان شاخصه کیفیت سود تأکید می‌کنند. دوپاک و همکاران (۲۰۰۵) مشخص نمودند که بخش تعهدی سود پایداری کمتری نسبت به بخش نقدی آن دارد. از نظر آنان مدیریت سود بیشتر از طریق ارقام تعهدی صورت می‌گیرد، همچنین این تحقیق نشان داد که ثبات سود جاری با افزایش اجزای تعهدی سود کاهش می‌یابد و با افزایش اجزای نقدی سود افزایش می‌یابد. دچو و همکاران (۲۰۰۸) پایداری و قیمت‌گذاری اجزای نقدی سود را مورد بررسی قرار دادند. نتایج تحقیق آنان نشان داد که در بین اجزای نقدی، وجوه پرداختی به سهامداران بیشترین پایداری را دارد. بالی و همکاران (۲۰۰۹) در تحقیقی تحت عنوان سود انباشته، سود سطح شرکت و بازده سهام مورد انتظار، به بررسی و تجزیه و تحلیل قدرت پیش‌بینی بازده سهام توسط سود در سه سطح شرکت، صنعت و بازار پرداختند و به این نتیجه رسیدند که سود انباشته و نسبت تقسیم سود هیچگونه قدرت پیش‌بینی برای بازده‌های آینده سهام ندارند اما در مقابل سود در سطوح مختلف دارای توان پیش‌بینی می‌باشد آن‌ها به همین منظور سود شرکت را به دو قسمت سیستماتیک و غیر سیستماتیک تقسیم کردند و با استفاده از آن‌ها به پیش‌بینی بازده سهام پرداختند.

چنگ و همکاران (۲۰۱۳) به بررسی پایداری سود پرداختند. ایشان در تحقیق خود ابتدا با بیان روش‌های مختلف به کار رفته در پژوهش‌های گذشته متعلق به پایداری سود طی نظراتی ایرادات آن‌ها را بیان کرده، عمده‌ترین ایراداتی که به تحقیقات گذشته گرفته شده، این است که در تمامی تحقیقات گذشته برای بررسی پایداری سود شرکت‌ها تنها از اطلاعات سال گذشته استفاده گردیده است. ایشان بیان می‌دارند که این نحوه عمل برای شرکت‌هایی که جریان سود پرنوسان و در بعضی سال‌ها سود بسیار متفاوتی به سبب عواملی همچون وضعیت عمومی

اقتصاد، تغییر سیاست‌های عمومی خود شرکت، تغییر رویه‌های حسابداری شرکت، تغییر در استانداردهای حسابداری و ... دارند، صدق نمی‌کند و درست به نظر نمی‌آید. ایشان با بیان این که سود شرکت‌ها قابلیت نوسان بالا در سال‌های متنوعی را دارد، استفاده از اطلاعات چند دوره گذشته را برای به کارگیری در مدل‌ها پیشنهاد می‌کنند. سپس با مراجعه به پژوهش بالی و همکاران (۲۰۰۹)، متغیرهای سود سیستماتیک و سود غیر سیستماتیک را در مدل خود وارد کردند. برای آزمون فرضیه‌ها، شرکت‌های موجود در شاخص داو جونز را به عنوان جامعه آماری تعیین کردند و به بررسی پایداری چهار متغیر مستقل: سود سیستماتیک، سود غیر سیستماتیک، اجزای نقدی سود، اجزای تعهدی سود پرداختند و در انتها بعد از اثبات اینکه استفاده از اطلاعات چند دوره گذشته مفیدتر از تنها یک سال گذشته است به این نتیجه رسیدند که سود غیر سیستماتیک پایداری بیشتری نسبت به سایر متغیرها دارد و سود تعهدی کمترین پایداری را دارد. تامی (۲۰۱۲) در تحقیقی به بررسی رابطه بین پایداری سود بر چرخه عملیاتی شرکت‌ها پرداخت. در بررسی پایداری اقلام تشکیل دهنده سود (نقدی و تعهدی) دریافت که بخش نقدی از بخش تعهدی پایداری بیشتری دارد.

سانگ و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش خود پایداری سود از منظر عوامل بنیادی اقتصادی و ساختارهای حسابداری را مورد بررسی قرار دادند. نتایج آنان طبق تئوری‌های اقتصادی، نشان داد که عملکرد صنعت نسبت به عملکرد خاص شرکت دارای پایداری بیشتری است. و طبق ساختارهای حسابداری، جریان نقدی صنعت پایدارترین جزء سود و اقلام تعهدی خاص شرکت دارای کمترین پایداری سود است.

هوی و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهش خود به بررسی پایداری اجزای تشکیل دهنده سود پرداختند. نتایج پژوهش، حاکی از آن است که سود سیستماتیک (سود خاص صنعت) بیشترین پایداری سود را دارد که به طور کامل در قیمت سهام منعکس نمی‌شود، جزء تعهدی سود شرکت ناپایدارترین سود است.

کردستانی و رودنشین (۱۳۸۵) به بررسی میزان مربوط بود اجزای نقدی و تعهدی سود حسابداری نسبت به ارزش بازار شرکت پرداختند. نتایج آنان نشان داد که جزء نقدی سود حسابداری توان پیش‌بینی ارزش بازار شرکت را دارد، اما اجزا تعهدی سود فاقد توان پیش‌بینی و قدرت توضیح ارزش بازار شرکت است. خدادادی و همکاران (۱۳۹۱) به بررسی پایداری اجزای نقدی سود پرداختند آن‌ها در این راستا اجزای نقدی سود را به سه قسمت تقسیم کردند ۱- تغییر در مانده وجه نقد ۲- خالص پرداختی مربوط به تهسیلات مالی دریافتی ۳- خالص پرداختی مربوط به حقوق مالکان و به این نتیجه رسیدند که پایداری خالص پرداختی مربوط به حقوق مالکان

بیشتر از دیگر قسمت‌ها بوده و همچنین وجوه پرداختی به بستانکاران دارای کمترین سطح پایداری نسبت به سایر قسمت‌ها می‌باشد.

کرمی و افتخاری (۱۳۹۲) به بررسی برخی معیارهای کیفیت سود حسابداری در چرخه‌های تجاری پرداختند. یافته‌های آن‌ها نشان می‌دهد وضعیت اقتصادی بر واکنش سرمایه‌گذاران به سود حسابداری تأثیر می‌گذارد؛ به گونه‌ای که این واکنش به سود، در دوره رکود به دوره رونق بیشتر است. همچنین وضعیت اقتصادی بر پایداری سود تأثیر می‌گذارد؛ به طوری که پایداری سود در دوره رونق نسبت به دوره رکود کمتر است.

دستگیر و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی میزان پایداری جزء نقدی سود نسبت به جزء تعهدی سود با توجه به تأثیر ویژگی‌های شرکت بر ناهنجاری ارقام تعهدی می‌پردازد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که جزء نقدی از جزء تعهدی آن پایدارتر است و دست‌اندرکاران بازار سرمایه به صورت غیرعقلایی، پایداری سود حسابداری و پایداری جزء تعهدی سود را نسبت به جزء نقدی آن بیش از واقع برآورد می‌نمایند یعنی آن‌ها درک متفاوتی نسبت به واقعیت دارند.

آقایی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهش خود به بررسی توانایی درک سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران از میزان پایداری جزء تعهدی سود در مقایسه با جزء نقدی سود در پیش‌بینی سودهای آتی می‌پردازند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که پایداری بخش تعهدی سود کمتر از جزء نقدی آن بوده است اما سرمایه‌گذاران به دلیل بی‌تجربگی در پیش‌بینی پایداری اجزای تعهدی سود در مقایسه با جزء نقدی، دچار اشتباه می‌شوند.

ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود به بررسی تأثیر بحران مالی بر کیفیت سود می‌پردازد. نتایج پژوهش آنان نشان می‌دهد، بحران مالی اثر منفی و معناداری بر پایداری سود دارد و بر قابلیت پیش‌بینی سود اثر مثبت و معنی‌داری می‌گذارد.

فرضیات پژوهش

دو دلیل اصلی نوسانات سود که مبتنی بر پژوهش‌های انجام شده می‌باشد عبارتند از: عوامل اقتصادی و نحوه عمل حسابداری (دیچو و تانگ، ۲۰۰۹). مطابق با نظر اسلوان (۱۹۹۶) دو متغیر اجزای نقدی و تعهدی سود به نمایندگی از نحوه عمل حسابداری و دو متغیر سود سیستماتیک و سود غیر سیستماتیک به نمایندگی از عوامل اقتصادی مطابق با نظر بالی و همکاران (۲۰۰۹) انتخاب گردیدند و مطابق با مبانی نظری فرضیات به صورت زیر تبیین می‌شوند.

فرضیه ۱: سود سیستماتیک از سود غیر سیستماتیک پایدارتر است.

فرضیه ۲: اجزای نقدی سود از اجزای تعهدی سود پایدارتر است.

همچنین با توجه به نتایج به دست آمده از این فرضیه‌ها می‌توان به این سوال فرعی نیز پاسخ داد که کدام یک از مجموعه متغیرها، برآمده از عوامل اقتصادی یا نحوه عمل حسابداری برای بررسی پایداری سود مناسب‌تر است و در انتها مشخص می‌شود که کدام متغیر بیشترین پایداری را دارد. و همچنین کدام صنایع بیشترین ضریب حساسیت را نسبت به مبانی اقتصادی دارند.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از منظر هدف، کاربردی؛ از منظر نوع استدلال، استقرایی؛ از منظر جمع‌آوری داده‌ها توصیفی و بر مبنای ماهیت و روش، از نوع همبستگی است. شیوه جمع‌آوری داده‌ها از نوع مطالعات میدانی - آرشیوی (داده‌های مشاهده شده) است. ابتدا داده‌های مورد نیاز از سایت کدال و همچنین نرم‌افزار رهاورد نوین و صورت‌های مالی شرکت‌ها گردآوری شد؛ و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نسخه ۸ نرم‌افزار Eviews استفاده شده است.

قلمرو مکانی جامعه آماری پژوهش، شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است که اطلاعات آنان برای قلمرو زمانی از سال ۱۳۸۸ لغایت ۱۳۹۵ در دسترس بوده‌اند. که با توجه به محدودیت‌های زیر ۱۲۵ شرکت انتخاب شده‌اند، در مجموع ۱۰۰۰ سال - شرکت به عنوان نمونه آماری مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در پژوهش حاضر نمونه آماری به روش غربالگری انتخاب شده است شرکت‌های که شرایط زیر را دارا بوده‌اند به عنوان نمونه آماری انتخاب شده‌اند و مابقی حذف شده‌اند:

۱. شرکت‌ها باید طی سال‌های مشخص شده در تحقیق در بورس حضور فعال داشته باشند.
۲. پایان سال مالی شرکت‌ها ۲۹ اسفند باشد.
۳. جز شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی و لیزینگ و بانک نباشد.
۴. صورت‌های مالی شرکت در دسترس باشد.

مدل‌های آزمون فرضیه‌های پژوهش

در این پژوهش سعی شده است که به بررسی پایداری پارامترهای مختلف سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شود. برای آزمون فرضیات تحقیق، از مدل زیر استفاده می‌شود:
فرضیه اول:

$$Earn_{i,j,t} = \alpha_i + \sum_{j=1}^m \alpha_j Earn_{t-j} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

که در مدل $Earn_{i,j,t}$ بیانگر سود خالص شرکت j در صنعت i در سال t می‌باشد $Earn_{t-j}$ بیانگر پایداری سود متغیرهای بر گرفته از مبانی اقتصادی (سود سیستماتیک و سود غیر

سیستماتیک) می‌باشد که به صورت جدا محاسبات برای هر کدام انجام می‌شود. شایان ذکر می‌باشد که سود سیستماتیک و سود غیر سیستماتیک خود بر اساس فرمول زیر محاسبه می‌گردند هوی و همکاران (۲۰۱۶).

$$\vartheta_i + \varepsilon_{it} = \frac{e_{ijt}}{TA_{jt}} - \gamma \left(\frac{e_{it}^{agg}}{TA_{it}^{agg}} \right) \quad (2)$$

که در این معادله e_{ijt} برابر با سودگزارش شده شرکت j در صنعت i در سال t و که با تقسیم بر جمع دارایی‌های (TA_{jt}) آغاز سال t شرکت j همسان‌سازی شده است؛ و به همین منوال e_{it}^{agg} جمع سودهای کل شرکت‌های حاضر در صنعت i و که با تقسیم بر TA_{it}^{agg} جمع دارایی‌های کل شرکت‌های حاضر در صنعت i همگن شده است. در معادله، بخش $\gamma \left(\frac{e_{it}^{agg}}{TA_{it}^{agg}} \right)$ بیانگر سود سیستماتیک (سود خاص صنعت i) می‌باشد. همانگونه که از معادله مشخص است باید برای تمامی شرکت‌ها این معادله را اجرا کرد اما با توجه به این که اطلاعات مناسب برای این منظور در ایران برای هر شرکت حداکثر برای ۱۰ سال قابل جمع‌آوری بود و از طرفی با توجه به این که در ایران هر چه از سال جاری دورتر می‌شویم، اطلاعات مربوط بودن خود را از دست می‌دهند بر آن شدین تا به جای محاسبه γ برای هر شرکت، آن را برای هر صنعت به طور جداگانه محاسبه کرده و سپس به محاسبه $\gamma \left(\frac{e_{it}^{agg}}{TA_{it}^{agg}} \right)$ مبادرت بورزیم. به این منظور نمونه آماری را به ۱۳ صنعت مطابق با بخش‌بندی سازمان بورس اوراق بهادار تهران تقسیم کرده و محاسبات انجام شده است. $\vartheta_i + \varepsilon_{it}$ معرف سود خاص شرکت j در صنعت i (سود غیرسیستماتیک)، از تفاوت بین سود گزارش شده شرکت j در صنعت i و سود خاص صنعت i به دست می‌آید (هوی و همکاران، ۲۰۱۶).

این ۱۳ بخش عبارتند از:

- ۱- کاشی و سرامیک ۲- سیمان، آهک و گچ ۳- خودرو و قطعات ۴- مواد دارویی
- ۵- شیمیایی ۶- لاستیک و پلاستیک ۷- دستگاه‌های برقی ۸- ماشین‌آلات و تجهیزات
- ۹- کانی‌های غیر فلزی ۱۰- محصولات فلزی ۱۱- فلزات اساسی ۱۲- غذایی به جز دارو
- ۱۳- کانی‌های فلزی.

فرضیه دوم: به طور مشابه، مدل پژوهش را برای متغیرهای پایداری سود در مبانی حسابداری (جزء نقدی سود و جزء تعهدی سود) تحلیل می‌کنیم و نحوه اندازه‌گیری اجزاء پایداری سود در مبانی حسابداری را در مدل‌های ۴ و ۵ ارائه می‌کنیم.

$$Earn_{i,j,t} = \alpha_i + \sum_{j=1}^m \alpha_j Earn_{t-j} + \varepsilon_{it} \quad (3)$$

که در مدل $Earn_{i,j,t}$ بیانگر سود خالص شرکت j در صنعت i در سال t می‌باشد $Earn_{i,j,t}$ بیانگر پایداری سود متغیرهای بر گرفته از مبانی حسابداری (سود نقدی و سود تعهدی) می‌باشد که به صورت جدا محاسبات برای هر کدام انجام می‌شود. شایان ذکر می‌باشد که سود نقدی و سود تعهدی خود به ترتیب بر اساس فرمول‌های زیر محاسبه می‌گردند (دیچو و همکاران، ۲۰۰۸).

$$CA = OCF + CFR - SP - TP \quad (۴)$$

$$AC = Earn - CA \quad (۵)$$

تعریف عملیاتی متغیرها

تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرها در جدول ۱ خلاصه شده است.

جدول ۱: تعریف عملیاتی متغیرها

نام متغیر	نماد	تعریف عملیاتی متغیر
سودخالص	$Earn_{it}$	سود خالص شرکت‌ها صورت سود و زیان
جریان‌های نقدی عملیاتی (جزء نقدی سود)	CA	جریان خالص وجه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی + جریان خالص وجه نقد ناشی از بازده سرمایه‌گذاری و سود پرداختی بابت تأمین مالی - سود سهام پرداختی - مالیات بر درآمد پرداختی
جزء تعهدی سود	ACC	جزء نقدی سود - سود خالص (که برای همسان‌سازی تقسیم بر مجموع دارایی‌ها شده‌اند)
سود سیستماتیک (سود خاص صنعت)	$SE = \gamma \left(\frac{e_{it}^{agg}}{n_{it}^{agg}} \right)$	سود سیستماتیک به آن قسمت از سود که ناشی از روند کلی اقتصاد است، گویند به بیان بهتر همان سود خاص صنعت است که جزء مشترک سود تمام شرکت‌های موجود در یک صنعت خاص است و عبارت است از میانگین سود خاص شرکت‌های فعال در یک صنعت است (هوی و همکاران، ۲۰۱۶). و به همین منوال e_{it}^{agg} جمع سودهای کل شرکت‌های حاضر در صنعت i و که با تقسیم بر TA_{it}^{agg} جمع دارایی‌های کل شرکت‌های حاضر در صنعت i همگن شده است. $\frac{e_{it}}{n_{it}} =$
سود غیر سیستماتیک (سود خاص شرکت)	$\vartheta_i + USE = (\varepsilon_{it})$	سود غیر سیستماتیک به آن قسمت از سود که ناشی از روند شرکت باشد، گویند. این مفهوم به آن معنا می‌باشد که همیشه سود گزارش شده قسمتی وجود دارد که ناشی از گذشته (سود انباشته) و فعالیت‌های اقتصادی خاص شرکت می‌باشد. و عبارت است از انحراف سود گزارش شده شرکت از سود خاص صنعتی که در آن فعالیت می‌کند. (هوی و همکاران، ۲۰۱۶)

تجزیه و تحلیل آماری

در جدول ۲ محاسبات آمار توصیفی متغیرهای پژوهش شامل میانگین، میانه، ماکزیمم، مینیمم و انحراف معیار به تفکیک ارائه شده است. با توجه به نزدیکی مقادیر میانه و میانگین، مشاهدات تقریباً از توزیع نرمال برخوردارند. نتایج آمار توصیفی میانگین متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد

که شرکت‌ها روند عملکردی مثبتی داشته‌اند و آماره‌ها نشان می‌دهد که انحراف در ارقام تعهدی و نقدی مربوط به اجزای شرکت است. همچنین نتایج انحراف معیار متغیرهای پژوهش صفر نیست، بنابراین می‌توان متغیرهای پژوهش را در مدل وارد نمود. نتایج انحراف معیار عوامل پایداری سود از منظر بازار (سود سیستماتیک و سود غیرسیستماتیک) کمتر از انحراف معیار عوامل پایداری سود از منظر حسابداری (نقدی و تعهدی) است که نشان دهنده پراکندگی کمتر اطلاعات مربوط به سود سیستماتیک و سود غیرسیستماتیک از میانگین بوده است. نتایج مینیمم متغیرها نشان می‌دهد برای ۳ متغیر اجزاء نقدی و تعهدی سود و سود سیستماتیک برخی شرکت‌ها عملکرد ضعیفی داشته و گاهی زیان‌ده نیز بوده‌اند اما بر اساس متغیر سود غیرسیستماتیک تمام شرکت‌ها، سودده بوده‌اند.

جدول ۲: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

USE	SE	ACC	CA	E _{it}	
۰/۰۲۶	۰/۱۲۱	۰/۰۴۱	۰/۰۹۶	۰/۱۴۲	میانگین
۰/۰۳۳	۰/۱۲۹	۰/۰۲۶	۰/۰۷۱	۰/۱۰۹	میانه
۰/۸۳۶	۰/۵۸۶	۰/۸۷۳	۰/۸۰۴	۱/۲۰۹	ماکزیمم
۰/۷۰۶	-۰/۰۷۹	-۰/۵۵۰	-۰/۵۱۶	-۰/۳۰۲	مینیمم
۰/۰۸۶	۰/۱۱۱	۰/۱۴۳	۰/۱۵۷	۰/۱۸۱	انحراف معیار

با توجه به اینکه داده‌های مورد استفاده در این پژوهش ترکیبی (سال - شرکت) می‌باشند و داده‌های ترکیبی به دو صورت تابلویی و تلفیقی می‌باشد، لذا به منظور انتخاب بین روش داده‌های تابلویی و تلفیقی در برآورد مدل، از آزمون F لیمر استفاده شده است. برای بررسی نتایج F لیمر، در صورتی که احتمال آماره F بیشتر از ۰/۰۵ باشد، باید از روش داده‌های تلفیقی استفاده کرد. در غیر این صورت از روش داده‌های تابلویی استفاده می‌شود. خلاصه نتایج آزمون F لیمر در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳: آزمون F لیمر متغیرها با سود خالص

روش پذیرفته شده	سطح معناداری	آماره F	متغیرها
روش داده‌های تابلویی	۰/۰۰۱	۲/۹۵	اجزای نقدی سود
روش داده‌های تابلویی	۰/۰۰۱	۴/۰۶	اجزای تعهدی سود
روش داده‌های تابلویی	۰/۰۰۱	۳/۶۴	سود غیر سیستماتیک
روش داده‌های تلفیقی	۰/۵۱۳	۰/۶۶	سود سیستماتیک

همانطور که مشاهده می‌شود مقدار P-value به دست آمده برای تمام متغیرها به جز سود سیستماتیک کمتر ۰/۰۵ می‌باشد، در نتیجه روش داده‌های تابلویی برای متغیرها شامل اجزای نقدی سود، اجزای تعهدی سود، سود غیر سیستماتیک پذیرفته می‌شود و برای متغیر سود سیستماتیک باید از روش داده‌های تلفیقی استفاده شود.

در مرحله بعدی در صورت پذیرفته شدن روش داده‌های تابلویی، سپس باید آزمون هاسمن را جهت انتخاب بین روش اثرات تصادفی یا ثابت به کار برد. در آزمون هاسمن، در صورتی که احتمال آماره کای دو بیشتر از ۰/۰۵ باشد، باید از روش اثرات تصادفی و در غیر این صورت از روش اثرات ثابت استفاده می‌شود. خلاصه نتایج آزمون هاسمن در جدول ۴ ارائه شده است. با توجه به P-value آزمون هاسمن در جدول ۴، برای تمامی متغیرها روش اثرات تصادفی انتخاب می‌شود.

جدول ۴: آزمون هاسمن متغیرها با سود خالص

متغیرها	آماره کای دو	سطح معناداری
اجزای نقدی سود	۲/۱۴	۰/۱۴۴
اجزای تعهدی سود	۰/۹۶	۰/۳۲۴
سود غیر سیستماتیک	۰/۰۱	۰/۸۰۱

در جهت تشخیص وجود یا عدم وجود خود همبستگی متغیرها از آزمون دوربین-واتسون استفاده شده است که نتایج در جدول ۵ آمده است. نتایج نشان می‌دهد که آماره دوربین-واتسون همگی متغیرها بین ۱/۵ تا ۲/۵ است و مشکل خود همبستگی وجود ندارد.

جدول ۵: آماره دوربین-واتسون

متغیرها	آماره	حدود عدم خود همبستگی
اجزای نقدی سود	۱/۹۷	$2/5 < DW < 1/5$
اجزای تعهدی سود	۲/۱۴	
سود سیستماتیک	۱/۸۴	
سود غیر سیستماتیک	۱/۷۲	

یکی از فرضیه‌های اساسی یک مدل رگسیون مناسب، فرض همگونی (همسانی) واریانس باقیمانده‌ها است. برای بررسی این فرض در این پژوهش از آزمون وایت (white test) استفاده می‌شود. در صورتی که سطح معناداری کمتر از ۵ درصد باشد ناهمسانی واریانس وجود دارد که برای رفع آن از آزمون Egls استفاده شده است. نتایج آزمون وایت در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول ۶: آزمون وایت متغیرها با سود خالص

متغیرها	آماره F	سطح معناداری
اجزای نقدی سود	۲/۳۱	۰/۰۹۴
اجزای تعهدی سود	۱/۰۷	۰/۳۴۲
سود سیستماتیک	۹/۱۷	۰/۰۰۱
سود غیر سیستماتیک	۱۴/۵۲	۰/۰۰۰۱

با توجه به نتایج آزمون وایت در جدول ۶ متغیرهای سودسیستماتیک و غیرسیستماتیک مشکل ناهمسانی واریانس‌ها وجود دارد پس برای رفع این مشکل از آزمون Egls استفاده شد. با توجه به نتایج حاصل از جدول ۷ صنعت کانی‌های فلزی، کاشی و سرامیک، مواد شیمیایی و کانی‌های غیرفلزی بیشترین ضریب حساسیت مستقیم را نسبت عوامل کلی اقتصاد مثل تورم و رکود را دارند و محصولات فلزی، دستگاه‌های برقی و صنعت خودرو بیشترین ضریب حساسیت معکوس را دارند یعنی رفتار سود شرکت‌های حاضر در این صنایع بر خلاف جهت عوامل اقتصادی حاکم بر جامعه است.

جدول ۷: عرض از مبدا و ضریب حساسیت صنایع

صنعت	عرض از مبدا	ضریب حساسیت	صنعت	عرض از مبدا	ضریب حساسیت
کاشی و سرامیک	-۰/۱۵	۲/۳۳	ماشین‌آلات	-۰/۰۷	۱/۰۸
سیمان، گچ و آهک	۰/۲۱	۰/۶۷	کانی غیرفلزی	-۰/۰۹	۱/۷۹
خودرو و قطعات	۰/۰۹	-۰/۴۷	محصولات فلزی	۰/۰۵	-۰/۵۷
مواد دارویی	۰/۰۸	۱/۳۴	فلزات	۰/۰۸	۰/۷۴
شیمیایی	۰/۰۳	۱/۸۶	غذایی به جز دارو	-۰/۰۴	۱/۲۶
لاستیک و پلاستیک	۰/۰۶	-۰/۲۲	کانی فلزی	-۰/۱۹	۴/۷۲
دستگاه‌های برقی	۰/۱۶	-۰/۵۳			

● آزمون فرضیه اول

برای بررسی و تحلیل نتایج فرضیه اول می‌بایست برازش مدل برای دو متغیر مستقل سود سیستماتیک و سود غیرسیستماتیک با سود خالص را به طور جداگانه انجام می‌شد و سپس به مقایسه ضریب پایداری آن دو پرداخت. هر کدام که ضریب بیشتری را دارا بود پایداری بیشتری نسبت به جز دیگر دارد.

جدول ۸: نتایج آزمون فرضیه اول

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	P-value
SE	۰/۸۱۴	۰/۰۲۶	۳/۱۲۷	۰/۰۰۹
R-squared		۰/۴۸۴	آماره F	۳/۳۵۰
Adjusted R-squared		۰/۳۴۴	Prob (F-statistic)	۰/۰۴۰

نتایج حاصله برای آزمون فرضیه اول درخصوص سود سیستماتیک مطابق با جدول ۸ نشان می‌دهد که، آماره t سود سیستماتیک برابر ۳/۱۲۷ که بیشتر از مقدار آماره t (۱/۹۶) در سطح خطای ۰/۰۵ می‌باشد و سطح معناداری (P-value) آن برابر ۰/۰۰۸ است کمتر از ۵ درصد است. بنابراین رابطه مثبت و معناداری مابین سود سیستماتیک و سود خالص وجود دارد. ضریب پایستگی برای سود سیستماتیک برابر با ۰/۸۱۴ به دست آمده است که بیانگر میزان ثبات سود ناشی از سود سیستماتیک می‌باشد. با توجه به ضریب تعیین تعدیل شده سود سیستماتیک که ۰/۴۸۴ به دست آمده بیانگر این می‌باشد که در حدود ۴۸ درصد از سود خالص به صورت خطی، توسط سود سیستماتیک تعیین می‌شود. قدر مطلق آماره F، بزرگتر از ۲ و برابر ۳/۳۵ و سطح معناداری برابر ۰/۰۴۰ است، لذا معادله رگرسیونی نیز معنادار است.

جدول ۹: نتایج آزمون فرضیه اول

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	P-value
USE	۰/۶۲۷	۰/۰۳۵	۱۴/۱۰۵	۰/۰۰۱
R-squared		۰/۳۱۱	آماره F	۵/۰۱۱
Adjusted R-squared		۰/۳۱۰	Prob (F-statistic)	۰/۰۰۱

نتایج حاصله برای آزمون فرضیه اول درخصوص سود غیرسیستماتیک مطابق با جدول ۹ نشان می‌دهد که، آماره t سود غیر سیستماتیک برابر ۱۴/۱۰۵ بیشتر از مقدار آماره t (۱/۹۶) در سطح خطای ۰/۰۵ می‌باشد و سطح معناداری (P-value) آن برابر (۰/۰۰۰۱) کمتر از ۵ درصد است. بنابراین رابطه مثبت و معناداری مابین سود غیر سیستماتیک و سود خالص وجود دارد. ضریب پایستگی برای سود غیرسیستماتیک برابر با ۰/۶۲۷ به دست آمده است که بیانگر میزان ثبات سود ناشی از سود غیرسیستماتیک می‌باشد. با توجه به ضریب تعیین تعدیل شده سود غیر سیستماتیک که ۰/۳۱۱ به دست آمده بیانگر این می‌باشد که در حدود ۳۱ درصد از سود خالص را به صورت خطی، توسط سود غیر سیستماتیک تعیین می‌شود. قدر مطلق آماره F، بزرگتر از ۲ و برابر ۵/۰۱۱ و سطح معناداری برابر ۰/۰۰۱ است، لذا معادله رگرسیونی نیز معنادار است.

جدول ۱۰: مقایسه میانگین ضریب پایداری سود اجزای سود سیستماتیک و سود غیر سیستماتیک

اختلاف میانگین انحراف معیار	آزمون t مستقل				آزمون لون یا همگنی واریانس‌ها		فرض همسانی واریانس‌ها	پایداری سود
	اختلاف میانگین	Sig (2-tailed)	df	t	Sig.	F		
۰/۰۲۵	۰/۰۹۵	۰/۰۰۰	۹۹۸	۷/۴۳۹	۰/۱۱۹	۲/۴۹۶	همسانی واریانس‌ها	پایداری سود
۰/۰۲۵	۰/۰۹۵	۰/۰۰۰	۹۵۵	۷/۲۶۴			ناهمسانی واریانس‌ها	

در جدول ۱۰ مقایسه ضرایب متغیرهای فرضیه اول آمده است، بر اساس نتایج آزمون لون، مقدار سطح معنی‌داری ۰/۱۱۹ است که بیشتر از ۰/۰۵ است، لذا فرض برابری واریانس دو نمونه (سود سیستماتیک و غیر سیستماتیک) تأیید می‌شود پس مقدار آماره t تحت همسانی مورد توجه است. همچنین مقدار آماره T در خصوص برابری میانگین‌های برابر ۷/۴۳۳ است که در ناحیه رد فرض برابری میانگین‌ها قرار می‌گیرد، بنابراین تفاوت معنی‌داری بین میانگین ضریب پایداری سود اجزای سود سیستماتیک و سود غیرسیستماتیک وجود دارد، مقدار میانگین اجزای سود سیستماتیک از اجزای سود غیرسیستماتیک بیشتر است. همچنین بر اساس نتایج آزمون رگرسیون جداول ۸ و ۹، ضریب سود سیستماتیک (۰/۸۱۴) بیشتر از ضریب رگرسیونی سود غیرسیستماتیک (۰/۶۲۷) است لذا می‌توان گفت اجزاء سود سیستماتیک پایداری بیشتری نسبت به اجزاء سود غیرسیستماتیک دارد.

● آزمون فرضیه دوم

برای بررسی و تحلیل نتایج فرضیه دوم می‌بایست برازش مدل برای دو متغیر مستقل اجزای نقدی و اجزای تعهدی سود با سود خالص را به طور جداگانه انجام می‌شد و سپس به مقایسه ضریب پایداری آن دو پرداخت. هر کدام که ضریب بیشتری را دارا بود پایداری بیشتری نسبت به جز دیگر دارد. نتایج حاصله برای آزمون فرضیه دوم درخصوص اجزاء نقدی سود مطابق با جدول ۱۱ نشان می‌دهد که، مقدار آماره t اجزاء نقدی برابر ۹/۰۲۱ می‌باشد که بیشتر از مقدار آماره t (۱/۹۶) در سطح خطای ۰/۰۵ است و سطح معناداری (P-value) برابر ۰/۰۰۱ است که کمتر از ۵ درصد است. بنابراین رابطه مثبت و معناداری مابین اجزای نقدی و سود خالص وجود دارد. ضریب پایستگی برای اجزای نقدی برابر با ۰/۲۵۵ به دست آمده است که بیانگر میزان ثبات سود ناشی از اجزای نقدی می‌باشد. باتوجه به ضریب تعیین اجزای نقدی که ۰/۴۴۸ به دست آمده بیانگر این می‌باشد که در حدود ۴۴ درصد از سود خالص به صورت خطی، توسط اجزای نقدی تعیین می‌شود. قدر مطلق آماره F ، بزرگتر از ۲ و برابر ۶/۸۵۹ سطح معناداری برابر ۰/۰۰۱ است، لذا معادله رگرسیونی نیز معنادار است.

جدول ۱۱: نتایج آزمون فرضیه دوم

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	P-value
CA	۰/۲۵۵	۰/۰۲۸	۹/۰۲۱	۰/۰۰۱
R-squared		۰/۴۴۸	آماره F	۶/۸۵۹
Adjusted R-squared		۰/۴۴۶	Prob (F-statistic)	۰/۰۰۱

نتایج حاصله برای آزمون فرضیه دوم در خصوص اجزاء تعهدی سود مطابق با جدول ۱۲ نشان می‌دهد که، آماره t اجزاء تعهدی سود برابر ۲/۲۹۱ می‌باشد که بیشتر از مقدار آماره t (۱/۹۶) در

سطح خطای ۰/۰۵ است و سطح معناداری (P-value) برابر ۰/۰۲۸ است که کمتر از ۵ درصد است. بنابراین رابطه مثبت و معناداری مابین اجزای تعهدی و سود خالص وجود دارد. ضریب پایداری برای اجزای تعهدی برابر با ۰/۰۸۸ به دست آمده است که بیانگر میزان ثبات سود ناشی از اجزای تعهدی می‌باشد. با توجه به ضریب تعیین اجزای تعهدی که ۰/۳۰۷ به دست آمده بیانگر این می‌باشد که حدود ۳۰ درصد از سود خالص به صورت خطی، توسط اجزای تعهدی تعیین می‌شود. قدر مطلق آماره F، بزرگتر از ۲ و برابر ۴/۹۱۲ و سطح معناداری برابر ۰/۰۰۱ است، لذا معادله رگرسیونی نیز معنادار است.

جدول ۱۲: نتایج آزمون فرضیه دوم

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	P value
AC	۰/۰۹۹	۰/۰۴۵	۲/۱۹۳	۰/۰۲۸
R-squared		۰/۴۹۸	آماره F	۴/۹۱۲
Adjusted R-squared		۰/۳۹۷	Prob(F-statistic)	۰/۰۰۱

در جدول ۱۳ مقایسه ضرایب متغیرهای فرضیه دوم آمده است، بر اساس نتایج آزمون لون سطح معنی‌داری ۰/۰۴۵ است که کمتر از ۰/۰۵ است لذا فرض برابری واریانس دو نمونه (سود سیستماتیک و غیر سیستماتیک) تأیید نمی‌شود، پس مقدار آماره t تحت ناهمسانی واریانس‌ها برای تحلیل مورد نظر است. همچنین مقدار آماره آزمون T در خصوص برابری میانگین‌های برابر ۱۲/۸۳۴ است که در ناحیه رد فرض برابری میانگین‌ها قرار می‌گیرد، بنابراین تفاوت معنی‌داری بین میانگین ضریب پایداری سود اجزای سود نقدی و سود تعهدی وجود دارد، مقدار میانگین اجزای سود نقدی از اجزای سود تعهدی بیشتر است. بر اساس نتایج آزمون رگرسیون جداول ۱۱ و ۱۲ ضریب سود نقدی (۰/۲۵۵) بیشتر از ضریب سود تعهدی (۰/۰۸۸) است لذا می‌توان گفت اجزاء سود نقدی پایداری بیشتری نسبت به اجزاء سود تعهدی دارد. همچنین با توجه به نتایج ضریب به دست آمده اجزاء پایداری سود بر اساس مبانی اقتصادی پایداری بیشتری نسبت به اجزاء پایداری سود از منظر حسابداری دارند.

جدول ۱۳: آزمون مقایسه میانگین ضرایب پایداری سود اجزای سود نقدی و اجزای سود تعهدی

اختلاف انحراف معیار	آزمون t مستقل				آزمون لون یا همگنی واریانس‌ها			پایداری سود
	اختلاف میانگین	Sig(2-tailed)	df	t	Sig.	F	فرض همسانی واریانس‌ها	
۰/۰۱۴	۰/۰۵۵	۰/۰۰۰	۹۹۸	۱۳/۰۹۱	۰/۰۴۶	۵/۶۴۹	همسانی واریانس‌ها	پایداری سود
۰/۰۱۴	۰/۰۵۵	۰/۰۰۰	۹۷۱	۱۲/۸۳۴			ناهمسانی واریانس‌ها	

● نتایج داده‌های سالانه

نتایج تخمین مدل‌ها، با استفاده از داده‌های سالانه در جداول ۱۴ و ۱۵ آورده شده است. با توجه به ضرایب متغیرها می‌توان این موضوع را بیان کرد که رابطه تمام متغیرها با سود خالص مثبت و معنادار می‌باشد. تنها سود تعهدی سال ۸۸ رابطه معنادار وجود ندارد. با توجه به دوربین-واتسون به دست آمده هیچکدام از متغیرها خود همبستگی ندارد. ضریب تعیین برای سه متغیر سود سیستماتیک، سود غیر سیستماتیک و سود نقدی بین ۱۹ درصد تا ۹۵ درصد است که بالا بودن ضریب تعیین تعدیل شده بیانگر نقش قابل توجه این متغیرها در سود خالص می‌باشد در نقطه مقابل ضریب تعیین پایین سود که بین ۱ درصد تا ۱۳ درصد است مؤید این واقعیت است که اقلام تعهدی نقش قابل توجهی بر سود خالص ندارد.

جدول ۱۴: نتایج رگرسیون سالانه متغیرهای فرضیه اول

سال	سود سیستماتیک				سود غیر سیستماتیک			
	ثابت	ضریب	AdjR ²	D.W	ثابت	ضریب	AdjR ²	D.W
۸۸	-۰/۱۲	۰/۱۹***	-۰/۰۱	۱/۸۸	۰/۱۴	۰/۴۵*	۰/۳۵	۱/۹۷
۸۹	-۰/۰۹	۰/۲۱**	-۰/۰۳	۱/۷۳	۰/۱۰	۰/۴۶*	۰/۱۹	۱/۷۵
۹۰	-۰/۰۷	۰/۳۸*	-۰/۰۹	۲/۰۷	۰/۱۰	۰/۶۴*	۰/۲۸	۱/۷۳
۹۱	-۰/۰۵	۰/۴۹*	-۰/۱۴	۲/۱۳	۰/۱۱	۰/۶۷*	۰/۲۹	۱/۶۶
۹۲	-۰/۰۵	۰/۸۵*	-۰/۲۴	۱/۹۸	۰/۰۹	۰/۹۱*	۰/۳۵	۱/۶۶
۹۳	-۰/۰۹	۰/۷۱*	-۰/۱۹	۲/۲۳	۰/۱۵	۰/۹۵*	۰/۴۲	۲/۰۵
۹۴	-۰/۰۸	۰/۶۹*	-۰/۲۶	۱/۷۳	۰/۱۶	۰/۵۱*	۰/۳۶	۱/۸۲
۹۵	-۰/۱۱	۰/۶۱*	-۰/۲۸	۱/۶۱	۰/۱۳	۰/۵۲*	۰/۲۴	۱/۶۹

***،**،* به ترتیب در سطح ۱۰ درصد، ۵ درصد، ۱ درصد معنادار

جدول ۱۵: نتایج رگرسیون سالانه متغیرهای فرضیه دوم

سال	سود نقدی				سود تعهدی			
	ثابت	ضریب	AdjR ²	D.W	ثابت	ضریب	AdjR ²	D.W
۸۸	۰/۰۹	۰/۴۲*	۰/۲۴	۱/۸۲	۰/۱۴	۰/۰۲*	۰/۰۱	۱/۹۵
۸۹	۰/۰۵	۰/۵۷*	۰/۴۰	۲/۰۶	۰/۱۰	۰/۱۶**	۰/۰۲	۱/۶۷
۹۰	۰/۰۵	۰/۶۵*	۰/۳۴	۲/۰۳	۰/۱۰	۰/۲۳**	۰/۰۲	۱/۹۹
۹۱	۰/۰۷	۰/۶۳*	۰/۲۹	۲/۱۳	۰/۱۰	۰/۲۷**	۰/۰۳	۱/۸۸
۹۲	۰/۰۸	۰/۷۷*	۰/۳۳	۲/۱۳	۰/۱۲	۰/۳۳*	۰/۰۷	۱/۷۶
۹۳	۰/۱۲	۰/۶۰*	۰/۲۰	۱/۷۹	۰/۱۸	۰/۵۳*	۰/۱۳	۲/۰۱
۹۴	۰/۱۰	۰/۶۱*	۰/۳۱	۱/۹۱	۰/۱۴	۰/۲۸**	۰/۰۶	۱/۷۳
۹۵	۰/۰۹	۰/۵۸*	۰/۲۷	۱/۸۴	۰/۱۱	۰/۲۶*	۰/۰۵	۲/۱۴

***،**،* به ترتیب در سطح ۱۰ درصد، ۵ درصد، ۱ درصد معنادار

۶. بحث و نتیجه‌گیری

ذینفعان و تحلیلگران مالی همواره سعی در پیش‌بینی سود شرکت‌ها دارند و در تلاشند تا بتوانند سودهای آتی آنان را با کمترین میزان تفاوت تشخیص دهند و با استفاده از این پیش‌بینی نزدیک به واقعیت، اقدام به اتخاذ تصمیمات نمایند. نتیجه فرضیه اول پژوهش نشان می‌دهد پایداری سود سیستماتیک از سود غیرسیستماتیک بیشتر است (یعنی تأیید فرضیه اول). در واقع پایداری سود خاص صنعت از سود خاص شرکت بیشتر است. میانگین صنعت به عنوان معیار یا محک سنجش، بدین معناست که در طول زمان سود شرکت‌های فعال در یک صنعت به سمت میانگین آن صنعت میل خواهد کرد در شرایطی که بازار نسبت به علائم سود و زیان کارا باشد، در بلندمدت سود ویژگی‌های شرکت و سود خاص صنعت به سمت یک سطح عمومی رقابتی میل می‌کند، و تمام سودها و زیان‌های مشاهده شده باید انحراف کوتاه مدتی نسبت به این روند داشته باشند. اما سرمایه‌گذاران در پیش‌بینی صحیح بازده آتی، نقش اجزای سود غیرسیستماتیک را مدنظر قرار نداده، یا برآورد اشتباهی از آن دارند در نتیجه سرمایه‌گذاران پایداری سود سیستماتیک را کمتر از حد و پایداری سود غیرسیستماتیک را بیشتر از حد برآورد می‌کنند که نتایج پژوهش با نتایج هوی و همکاران (۲۰۱۶) و سانگ و همکاران (۲۰۱۵) منطبق است.

نتیجه فرضیه دوم نشان می‌دهد که اقلام نقدی سود پایداری بالاتری نسبت به اقلام تعهدی دارد (یعنی تأیید فرضیه دوم). جزء تعهدی سود نسبت به جزء نقدی آن به دلیل برآوردی و ذهنی بودن از عدم اطمینان بیشتری برخوردار است و از طرفی جزء نقدی سود عینی‌تر است لذا جزء نقدی سود نسبت به جزء تعهدی آن پایدارتر است. نتایج پژوهش با نتایج تحقیقات دیچو و همکاران (۲۰۰۸)، اسلوان (۱۹۹۶)، تامی (۲۰۱۲)، دوپاک و همکاران (۲۰۰۵)، کردستانی و رودنشین (۱۳۸۵)، دستگیر و همکاران (۱۳۹۳) و آقایی و همکاران (۱۳۹۲) منطبق است.

دیگر نتیجه‌ای که از نتایج فرضیه‌های اول و دوم استنباط می‌شود این است که، پارامترهای اقتصادی برای بررسی پایداری سود از پارامترهای حسابداری مناسب‌تر می‌باشند، دلیل این ادعا را می‌توان بالا بودن ضریب پایداری متغیرهای تئوری اقتصادی (سود سیستماتیک و سود غیرسیستماتیک) نسبت به پارامترهای حسابداری (اقلام نقدی و اقلام تعهدی) دانست. در واقع سرمایه‌گذاران به جای تحلیل اجزای سود بر سطح انباشته سودها متمرکز می‌شوند و در تشخیص ویژگی‌های متفاوت پایداری اجزای سود و اعمال آن در سودهای آتی دچار اشتباه می‌شوند لذا سودهای سیستماتیک (سود سطح صنعت) را بیشتر از حد و سودهای تعهدی را کمتر از حد برآورد می‌کنند که با نتایج هوی و همکاران (۲۰۱۶) و والن و همکاران (۲۰۱۴) مطابقت دارد. با توجه به جداول ۱۴ و ۱۵ عوامل سطح صنعت (سود سیستماتیک) بیشترین پایداری را دارد که با

توجه به اوضاع اقتصادی کشور مثلاً تحریم‌های اقتصادی توجیه می‌شود و اقلام تعهدی به دلیل ماهیت برآوردی و ذهنی بودن کمترین درجه پایداری سود را دارند. که با تحقیقات اسلوان (۱۹۹۶)، دوپاک (۲۰۰۵)، سانگ و همکاران (۲۰۱۵) و کردستانی و رودنشین (۱۳۸۵) همخوانی دارد. همچنین مطابق پژوهش صنعت کانی‌های فلزی، کاشی و سرامیک، مواد شیمیایی و کانی‌های غیرفلزی بیشترین ضریب حساسیت را نسبت به عوامل کلی حاکم بر صنعت مثل تحریم، تورم، رکورد و... دارند. محصولات فلزی، دستگاه‌های برقی و صنعت خودرو بیشترین ضریب حساسیت معکوس را دارند یعنی رفتار سود شرکت‌های حاضر در این صنایع برخلاف جهت عوامل اقتصادی حاکم بر صنعت آنهاست. که نتایج به دست آمده از پژوهش مشابه نتایج کرمی و همکاران (۱۳۹۲) و ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۵) است.

برای پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌گردد معیارهای همچون شوک‌های صنعت، اخبار بد و خوب به عنوان ویژگی‌های خاص صنعت در بررسی میزان پایداری سود مورد بررسی قرار گیرند.

۷. منابع

- ابراهیمی، س.، بهرامی‌نسب، ع. و ممشلی، ر. (۱۳۹۵). "تأثیر بحران مالی بر کیفیت سود"، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۳ (۴)، ۴۱۵-۴۳۴.
- آقایی، م.، نیکزادقادی‌کلایی، م. و احمدیان، و. (۱۳۹۴). "بررسی میزان اطمینان سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران نسبت به پایداری اقلام تعهدی سود، مدیریت دارایی و تأمین مالی، ۴ (۳)، ۱۵-۳۰.
- باباجانی، ج. (۱۳۸۸). مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی شهرداری. مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهرداری تهران، تهران، نوبت اول.
- بیات، م.، نیکزادزلفی، ح. و میرحسینی، ا. (۱۳۹۴). "بررسی تأثیر پایداری سود بر ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۱ (۲۲): ۱۵-۳۰.
- خدادادی، و.، قربانی، ر.، حاجی‌زاده، س. و حیدری‌مقدم، پ. (۱۳۹۱). "بررسی پایداری اجزاء نقدی سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران"، دانش حسابداری، ۳ (۹)، ۷۹-۹۹.
- دستگیر، م.، حیدری، س. و ترکی، ل. (۱۳۹۳). "بررسی پایداری جزء نقدی نسبت به جزء تعهدی سود و نقش ویژگی‌های شرکت بر ناهنجاری اقلام تعهدی در صنایع فلزات اساسی تهران، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۴ (۶)، ۱-۲۲.

کردستانی، غ.م. و رودنشین، ح. (۱۳۸۵). ”بررسی میزان مربوط بودن اجزای نقدی و تعهدی سود حسابداری به ارزش بازار شرکت“. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۱۳ (۳)، ۴۵-۶۸.

کرمی، غ.ر. و افتخاری، و. (۱۳۹۲). ”بررسی برخی معیارهای کیفیت سود حسابداری در چرخه‌های تجاری“. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۰ (۴)، ۹۳-۱۱۲.

مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی. (۱۳۷۶). مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، تهران، نوبت هفتم.

Barth, M.E. Beaver, W.H. Hand, J.R.M. and Landsman, W.R. (2004). Accruals, Accounting-based Valuation Models, and the Prediction of Equity values Components of Earnings in Equity Valuation. Available at SSRN://ssrn.com/

Bali, T.G., Demirtas, K.O. and Tehranian, H. (2009). Aggregate Earnings, Firm-Level Earnings and Expected Stock Returns. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 43 (3): 656-684.

Bernstein, L. (1993). Financial Statement Analysis. 5th ed. Homewood, IL:Irwin. Beaver, W., Lambert, R. & Morse, D. (1980). The Information Content of Security Prices. *Journal of Accounting and Economics*, 2 (1): 3-28.

Bhattacharya, N. Desai, H. Venkataraman, K. (2013). Does Earnings Quality Affect Information Asymmetry? Evidence from Trading Cost. *Accounting Research*, 30 (2):

Buzzell, R. & Gale, B. (1987). The PIMS Principles: Linking Strategy to Performance. *Simon and Schuster*.

Boubakri, F. (2012). The relationship between accruals quality, earnings persistence and accruals anomaly in the Canadian context. *International Journal of Economics and Finance*, Vol. 4(6), pp.51-63.

Cheng, Che-Hui, Wu, Po-Chin (2013). Nonlinear Earnings Persistence, *International Review of Economics and Finance*, 25: 156-168.

Dechow, P.M. Richardson, S. Sloan R, G(2008). The Persistence and Pricing of Cash Component of Earning. *Journal of Accountig Research*. Vol.46, No.3.

Dopuch, N. Masharuwala, R. Seethamraju, C. Zach, T(2005). Accrual determinates, sales changes and their impact on empirical accrual models. Working Paper. Washington University.

- Francis, J. and Schipper, K. (1999). Have Financial Statements Lost their Relevance? *Journal of Accounting Research*, 37 (2): 319-352.
- Francis, J., LaFond, R. and Olsson, P.M. (2004). Cost of Equity and Earnings Attributes. *Accounting Review*, 79 (4): 967-1010.
- Gaio, C. and Ra Poso, C. (2011). Earnings Quality and Firm Valuation: International Evidence, *Accounting and Finance*, 51: 467-499.
- Givoly, D., Hayn, C.K. and Katz, S.P. (2010). Does Public Ownership of Equity Improve Earnings Quality? *The Accounting Review*, 85 (1): 195-225.
- Hui, K., Nelson, K. and Yeung, P. (2016). On the Persistence and Pricing of Industry-Wide and Firm-Specific Earnings, Cash Flows, and Accruals. *Journal of Accounting and Economics*, 61 (1): 185-200.
- Hui, K. and Yeung, P. (2013). Underreaction to Industry-Wide Earnings and the Post-Forecast Revision Drift. *Journal of Accounting Research*, 51 (4): 701-737.
- Lev, B. (1983). Some Economic Determinants of Time-Series Properties of Earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 5: 31-48.
- Lev, B. and Zarowin, P. (1999). The Boundaries of Financial Reporting and how to Extend them. *Journal of Accounting Research*, 37 (2): 353-385.
- Li, F., Abeysekera, I. and Ma, S. (2011). Earnings Management and the Effect of Earnings Quality in Relation to Stress Level and Bankruptcy Level of Chinese Listed Firms. *Corporate Ownership and Control*, 9 (1): 366-391.
- Magee, R. (1974). Industry-wide Commonalities in Earnings. *Journal of Accounting Research*, 66: 270-287.
- Scott, W.R. (1931). Financial accounting theory.
- Sloan, R.G. (1996). Do Stock Prices Fully Reflect Information in Accruals and Cash Flows about Future Earnings? *Accountings Review*, 61 (3): 289-315.
- Sung, S.K. and Jennifer, Y. (2015). A Comparison of Earnings Persistence in High-Tech and Non-High-Tech Firms. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 44 (4): 645-668.
- Tomy, R.E. (2012). Earnings Persistence over the Business Cycle. Working paper. Stanford University.